

Sem-II

Q.P. Code : 23568

(3 Hours)

[Total Marks :100

1. Answer in not more than two sentences.

- (a) What is Judicial Review?
- (b) What do you understand by Uniform Civil Code?
- (c) Write any two fundamental duties.
- (d) What is Mandamus?
- (e) What is double jeopardy?
- (f) Who is a Public Servant?
- (g) What is Union Public Service Commission?
- (h) Write any two special features of the Govt of India Act 1935.
- (i) Write the modes of termination of citizenship as given in the Citizenship Act, 1955.
- (j) What are the three postulates of Rule of Law?

2. Write Short Notes on (Any four)

- (1) Preamble of the Indian Constitution
- (2) Powers of the President
- (3) Right to free legal aid
- (4) Comptroller and Auditor General of India
- (5) State Emergency
- (6) The Indian Parliament

3. Situational Questions. (Any two)

- (1) Mr. Tarun and Mrs. Yashoda are married for last five years. Mr. Tarun has an extramarital relation with Miss Zahira and they want to marry each other. Mr. Tarun converted to Islam and got married to Miss Zahira.
 - (a) Is the marriage between Mr. Tarun and Mrs. Zahira valid in the eyes of law? Why?
 - (b) Discuss the status of marriage between Tarun and Yashoda in the light of Sarla Mudgal case.

- (2) In a landmark judgment, the petitioner had challenged the appointment of Mr. X as the Minister in Central Cabinet in 1996 on the ground that at the time of appointment he was not a member of either House of Parliament.

[TURN OVER

SQ-Con. 3446-15.

Q.P. Code : 23568

2

- (a) Can a person be appointed as a Minister even if he is not the member of either House of Parliament? Explain .
- (b) Give two examples when a people were not elected to either house of the Parliament but were appointed as Minister or Prime Minister.
- (3) In K.A .Abbas vs Union of India the validity of Cinematograph Act, 1952 was challenged on the ground that it makes unreasonable classification. Under the Act, Cinema films were classified into two categories, viz "U" films and "A" films according to their suitability for adults or young people.
- (a) Is it right to classify films into different categories? Justify your answer with relevant provisions of the Constitution.
- (b) Discuss the above case in the light of Fundamental Freedoms? The above situation is in relation with which Fundamental Freedom?

4. Answer any four.

48

- (1) What is Judicial Activism? Explain with the help of case laws.
- (2) Elaborate the various provisions of The Protection of Civil Rights Act, 1955 in safeguarding the rights of backward communities.
- (3) What is Religion? Discuss with the help of Supreme Court judgments.
- (4) What is an Amendment? Write the procedure for amendment of the Constitution. Explain basic structure theory.
- (5) "The relationship between Centre and State should be complimentary and supplementary to each other." Discuss with the help of constitutional provisions the relations between centre and state governments.
- (6) Elaborate the object behind freedom of Trade, Commerce and Intercourse with reasonable restrictions.

[TURN OVER]

QP Code : 23568

- 3 -

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

१. दोन वाक्यात खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- अ) न्यायीक पुनर्विलोकन म्हणजे काय?
 - ब) "समान नागरी कायदा" या संदर्भाचा अर्थ लिहा.
 - क) कोणतेही दोन मुलभुत कर्तव्ये लिहा.
 - ड) मॅन्डमस (Mandamus) म्हणजे काय?
 - इ) डबल जिओपाडी म्हणजे काय?
 - फ) लोक सेवक (Public Servant) कोणास म्हणतात?
 - ग) भारतीय लोक सेवा आयोग म्हणजे काय?
 - ह) भारत सरकार अधिनियम १९३५ चे कोणतेही दोन ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.
 - य) नागरिकत्वाचा कायदा १९५५ अंतर्गत नागरिकत्व कशाप्रकारे रद्द केले जाते.
 - ज) कायद्याचे राज्य (Rule of law) चे तीन महत्त्वचे सिद्धांत लिहा.

२. टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) भारतीय राज्यघटनेचे प्रास्ताविक
- ब) राष्ट्रपतीचे अधिकार
- क) मोफत कायदेविषयक सल्ला चे अधिकार
- ड) भारतीय नियंत्रक व महालेखापाल
- इ) राज्यातील आणिबाणी
- फ) भारतीय संसद

३. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) श्री तरुण व सौ यशोदा यांच्या विवाहाचे ५ वर्ष पूर्ण झाले. श्री तरुण यांचा मिस जहीरा या महिलेसोबत प्रेमसंबंध आहेत. श्री तरुण यांनी मुस्लीम धर्म स्विकार केले व जहीरा लगेच केले.
- १) श्री तरुण व जहीरा यांच्या लग्नाचे कायद्याच्या दृष्टीने काय महत्व आहे? कारणे द्या?
- २) सौ यशोदा यांच्या लग्नाचे कायद्याच्या दृष्टीने काय महत्व आहे. सरला मुद्दगल या केस च्या अनुषंगाने स्पष्ट करा.

[TURN OVER]

SQ-Con. 3446-15.

QP Code : 23568

- 4 -

- ब) एक महत्वाच्या खटल्यात "श्री एक्स" यांना भारत सरकार चे मंत्रीपद देण्यात का यावे असे आव्हान केले गेले. ते मंत्री संसदेच्या कोणत्याही सभेचे सदस्य नाहीत. हे आव्हान सर्वोच्च न्यायालयात दाखल करण्यात आले.
- १) संसदेच्या कोणत्याही सभेचे सदस्य नसताना कोणत्याही व्यक्तिला मंत्रीपद देण्यात येऊ शकते का? स्पष्ट करा.
- २) वरील संदर्भात दोन उदाहरणे द्या. जेव्हा ती व्यक्ति संसदेचे कोणत्याही सभेचे सदस्य नसताना मंत्री किंवा पंतप्रधान नियुक्त करण्यात आले.
- क) के. अ. अब्बास वि भारत या खटल्यात सिनेमेटोग्राफी ॲक्ट १९५२ या कायद्यात असर्वधारण वर्गीकरण या कारणावरून आव्हान देण्यात आले. या कायद्याखाली चित्रपट यांना दोन वेगवेगळ्या वर्गात म्हणजे "यु" चित्रपट व "ए" चित्रपट असे दोन सिनेमाच्या वयस्कर व अल्पवयीन दर्शक त्यांना लक्षात घेऊन हे वर्गीकरण करण्यात आले होते.
- १) चित्रपटांची वर्गीकरण योग्य आहे का भारतीय राज्यघटनेच्या कलमच्या मदतीने स्पष्ट करा.
- २) वरील केस कोणत्याह मुलभुत स्वातंत्र्याशी निगडीत आहे. त्या अनुबंधाने स्पष्ट करा.
४. कोणतेही चार उत्तरे लिहा.
- अ) न्यायीक सतर्कता म्हणजे काय? महत्वाचे न्यायालयीन निर्णयाच्या मदतीने स्पष्ट करा.
- ब) नागरी संरक्षण कायदा १९५५ मधील महत्वाच्या तरतुदी मागासलेल्या वर्गाच्या जनतेच्या अधिकारांना कसे बळकट करतात ते स्पष्ट करा.
- क) धर्म म्हणजे काय? सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालांच्या मदतीने स्पष्ट करा.
- ड) घटना दुरुस्ती म्हणजे काय? या संदर्भात घटना दुरुस्तीची प्रक्रिया लिहा व पायाभुत रचनेचे तत्व या विषयी स्पष्टीकरण द्या.
- इ) "केंद्र व राज्य सरकारांचे आपसातले संबंध एकमेकांना पुरक व सहायक असे आहेत?" घटनेतील तरतुदीच्या अनुषंगाने केंद्र व राज्य सरकारांचे आपसातले संबंध यावर चर्चा करा.
- फ) भारतीय राज्यघटनेमधील व्यापार, उद्योग, व दळणवळणसंबंधीचे अधिकार कोणते व त्यावर रास्त बंधने कोणते ते स्पष्ट करा.

SQ-Con. 3446-15.